

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛИСТИКИ
Кафедра медиалогии

ВОЛКОВА Ксения Олеговна

**МЕДИАОБРАЗОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ ОБЕСПЕЧЕНИЯ
ИНФОРМАЦИОННОЙ И НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ
РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ**

Магистерская диссертация

Научный руководитель
В. А. Степанов, кандидат
филологических наук

Допущена к защите
«___» _____ 2025 г.
Зав. кафедрой медиалогии
_____ А.В. Потребин,
кандидат филологических наук, доцент

Минск, 2025

РЕФЕРАТ МАГИСТЕРСКОЙ ДИССЕРТАЦИИ

В структуру магистерской диссертации входят: введение, перечень условных обозначений и терминов, три главы (в которых 2, 4 и 3 раздела), заключение, список использованных источников, который содержит 105 наименований, 4 приложения. Объем магистерской диссертации «Медиаобразование как инструмент обеспечения информационной и национальной безопасности Республики Беларусь» составляет 74 страницы.

Ключевые слова: МЕДИАОБРАЗОВАНИЕ, МЕДИАГРАМОТНОСТЬ, ИНФОРМАЦИОННАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ, НАЦИОНАЛЬНАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ, ДЕСТРУКТИВНОЕ ИНФОРМАЦИОННОЕ ВОЗДЕЙСТВИЕ, ИНФОРМАЦИОННЫЙ СУВЕРЕНИТЕТ, МЕДИАКОМПЕТЕНТНОСТЬ, КРИТИЧЕСКОЕ МЫШЛЕНИЕ.

Объект исследования – информационная безопасность Республики Беларусь.

Предмет исследования – роль медиаобразовательных проектов в обеспечении защиты от внешних и внутренних угроз в информационной сфере.

Цель работы: обосновать наиболее эффективные подходы по формированию у массовой аудитории в Республике Беларусь знаний и навыков, необходимых для противодействия деструктивному информационному воздействию, а также развития безопасной информационной среды и информационного общества.

Методы исследования. Методология исследования опирается на междисциплинарный подход, включающий методы качественного анализа, обобщения, систематизации практик, экспертной оценки, компаративный и контент-аналитический методы, а также элементы проектной методики.

Полученные результаты: проведён анализ понятийного аппарата и нормативной базы в сфере информационной безопасности; раскрыты зарубежные и отечественные подходы к формированию медиаграмотности и их классификации; проведён качественный и контент-анализ белорусских медиаобразовательных инициатив; разработан и апробирован универсальный конструктор медиаобразовательных мероприятий, адаптированный к различным целевым группам и форматам реализации; предложены методические рекомендации по внедрению образовательных программ, учитывающих современные вызовы информационной среды.

Научная новизна исследования заключается в разработке универсального конструктора медиаобразовательных мероприятий как логически

выстроенного и методически обоснованного ответа на вызовы информационной безопасности.

Область возможного практического применения: журналистика, формальное и неформальное образование, обеспечение информационной и информационной безопасности.

Автор работы подтверждает достоверность материалов и результатов магистерской работы, а также самостоятельность ее выполнения.

ABSTRACT OF MASTER'S THESIS

The structure of the master's thesis includes: an introduction, a list of abbreviations and terms, three chapters (with 2, 4, and 3 sections), a conclusion, a list of references comprising 105 sources, and four appendices. The total length of the master's thesis "Media Education as a Tool for Ensuring Information and National Security of the Republic of Belarus" is 74 pages.

Keywords: MEDIA EDUCATION, MEDIA LITERACY, INFORMATION SECURITY OF THE REPUBLIC OF BELARUS, NATIONAL SECURITY OF THE REPUBLIC OF BELARUS, DESTRUCTIVE INFORMATION INFLUENCE, INFORMATION SOVEREIGNTY, MEDIA COMPETENCE, CRITICAL THINKING.

The *object of the study* is information security of the Republic of Belarus.

The *subject of the study* is the role of media education projects in protecting against external and internal threats in the information sphere.

Purpose of the work: to substantiate the most effective approaches to the formation of knowledge and skills among the general public in the Republic of Belarus that are necessary to counter destructive information influence, and to contribute to the development of a safe information environment and an information society.

Research Methods. The methodological framework is based on an interdisciplinary approach that includes qualitative analysis, generalization and systematization of practices, expert assessments, comparative and content analysis, as well as elements of project methodology.

The *results obtained:* an analysis of the conceptual framework and regulatory base in the field of information security has been conducted; foreign and domestic approaches to the development and classification of media literacy have been examined; a qualitative and content analysis of Belarusian media education initiatives has been carried out; a universal constructor of media educational activities has been developed and tested, adaptable to various target audiences and implementation formats; methodological recommendations for integrating educational programs that respond to modern challenges of the information environment have been proposed.

The *scientific novelty of the study* lies in the development of a universal media education module constructor as a logically structured and methodologically grounded response to contemporary challenges in the field of information security.

Area of possible practical application: journalism, formal and non-formal education, national and information security protection.

The author of the work confirms the reliability of the materials and results of

the master's thesis, as well as the independence of its implementation.

РЭФЕРАТ МАГІСТАРСКОЙ ДЫСЕРТАЦЫІ

У структуру магiстарскай дысертациі ўваходзяць: уступ, спіс умоўных абазначэнняў і тэрмінаў, тры раздзелы (у якіх адпаведна 2, 4 і 3 падраздзелы), заключэнне, спіс выкарыстаных крыніц, які змяшчае 105 найменняў, чатыры дадаткі. Аб'ём магiстарскай дысертациі «*Медыяўтварэнне як інструмент забеспячэння інфармацыйнай і нацыянальнай бяспекі Рэспублікі Беларусь*» складае 74 старонкі.

Ключавыя словы: МЕДЫЯЎТВАРЭННЕ, МЕДЫЯГРАМАТНАСЦЬ, ІНФАРМАЦЫЙНАЯ БЯСПЕКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ, НАЦЫЯНАЛЬНАЯ БЯСПЕКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ, ДЭСТРУКТЫЎНЫ ІНФАРМАЦЫЙНЫ ЎПЛЫЎ, ІНФАРМАЦЫЙНЫ СУВЕРЭНІТЭТ, МЕДЫЯКАМПЕТЭНТНАСЦЬ, КРЫТЫЧНАЕ МЫСЛЕННЕ.

Аб'ект даследавання – інфармацыйная бяспека Рэспублікі Беларусь.

Прадмет даследавання – роля медыяадукацыйных праектаў у забеспячэнні абароны ад знешніх і ўнутраных пагроз у інфармацыйнай сферы.

Мэта работы – абгрунтаваць найбольш эфектыўныя падыходы да фарміравання ў шырокай аўдыторыі Рэспублікі Беларусь ведаў і навыкаў, неабходных для супрацьдзеяння дэструктыўнаму інфармацыйнаму ўздзеянню, а таксама для развіцця бяспечнага інфармацыйнага асяроддзя і інфармацыйнага грамадства.

Методы даследавання. Метадалогія даследавання заснаваная на міждысцыплінарным падыходзе і ўключае метады якаснага аналізу, абагульнення, сістэматызацыі практык, экспертнай ацэнкі, кампаратыўны і кантэнт-аналітычны метады, а таксама элементы праектнага падыходу.

Атрыманыя вынікі: праведзены аналіз паняццевага апарату і нарматыўнай базы ў сферы інфармацыйнай бяспекі; раскрыты замежныя і айчынныя падыходы да фарміравання медыяграматнасці і іх класіфікацыя; ажыццёўлены якасны і кантэнт-аналіз беларускіх медыяадукацыйных ініцыятыў; распрацаваны і апрабаваны ўніверсальны канструктар медыяадукацыйных мерапрыемстваў, адаптаваны да розных мэтавых аўдыторый і фарматаў рэалізацыі; прапанаваны метадычныя рэкамендацыі па ўкараненні адукацыйных праграм, якія ўлічваюць сучасныя выклікі інфармацыйнага асяроддзя.

Навуковая навізна даследавання заключаецца ў распрацоўцы ўніверсальнага канструктара медыяадукацыйных мерапрыемстваў як лагічна структураванага і метадычна абгрунтаванага адказу на выклікі інфармацыйнай бяспекі.

Сфера магчымых практычных ужыванняў: журналістыка, фармальная і нефармальная адукацыя, забеспячэнне інфармацыйнай і нацыянальнай бяспекі.

Аўтар пацвярджае дакладнасць матэрыялаў і вынікаў магістарскай дысертацыі, а таксама самастойны характар яе выканання.